

225. Szentlőrincváta, Szentlőrincváta, 32. lelőhely, Magyar-földek (KÖH 70155) (Pest megye) Ő, Sza

A Tápió mente szennyvíztisztítási és elvezetési rendszerének kiépítése és fejlesztése projekt részeként Szentlőrincváta mellett egy szennyvíztisztító telep létesült. A kijelölt terület regisztrált régészeti lelőhelyre esik, így 2012 decemberében próba-, 2013 májusában pedig megelőző feltárást végeztünk.

A munkálatok során mintegy 33 objektumot tártunk fel, amiket két korszakra soroltunk. A jelenségekből egy az őskorba datálható. Pontosítani nem tudtuk, mert a magas talajvízszint miatt nem lehetett befejezni, illetve az előkerült leletanyag nem korszakspecifikus (mind rosszul soványított, rosszul égetett, vastag falú, kézzel formált töredék; egy darabon kerek alapon, csúcsos bütyök). A beruházási területen 32 szarmata kori objektumot tártunk fel. Ezek nagy része kerek, sekély gödör, valamint előkerült még egy földbe mélyített, cölöpszerkezetes ház és egy kemencés munkagödör. Itt a kemence platnijá alatt a hőtartó réteget kerámatöredékek képezik. Az objektumok nagy része sekély és kevés leletanyagot tartalmaz, ennek fő oka a területen a 60–70-es években végzett tereprendezés lehet.

FARKAS ZOLTÁN

226. Szerencs határa (Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő, B, N

2013. október 4–14. között, előzetes régészeti dokumentáció keretében a Herman Ottó Múzeum a Szerencsi kistérség ivóvízellátását célzó beruházáshoz kapcsolódóan (KEOP-1.3.0/09-11-2011-0046 azonosító számú projekt) terepbejárást végzett. A felszíni kutatás Abaújszántó, Tállya, Szerencs, Taktabáj, Csobaj, Tarcal és Tokaj területét érintette. Legnagyobb részben késő bronzkori, kisebb mennyiségben neolitikus, római császárkori és középkori lelőhelyeket azonosítottunk. Szerencs Ond nevezetű határ részén az alábbi lelőhelyeket dokumentáltuk.

Alsó-rét (KÖH 88523): A lelőhely Ond település D-i részén, az Alsó-rét-dűlő Ny-i szélén és a falu házához tartozó kertek szélén található. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor kukorica borította, ami rossz látási viszonyokat biztosított. 150×50 m-es területen szórványosan őskori és népvándorlás kori kerámatöredékeket gyűjtöttünk.

Gyep-föld észak (KÖH 88521): A lelőhely a Rátka–Ond–Szerencs közút Ny-i oldalánál található, a Szerencs-patak jobb teraszán, attól 100 m-re Ny-ra, a Gyep-föld nevű dűlő É-i részén, a patak hídjához közel. Ny-i kiterjedése ismeretlen. A terület mezőgazdasági művelés alatt áll; a bejáráskor az elboronált szántó jó látási viszonyokat biztosított. 510×90 m-es területen intenzíven gyűjtöttünk késő bronzkori kerámatöredékeket és pattintott kőeszközöket, egy bronzkarikát.

Malom-sor (KÖH 88519): A lelőhely a Rátka–Ond–Szerencs közút alatt és két oldalán található, a Szerencs-patak jobb teraszán, attól 100 m-re Ny-ra, Ond É-i első házáitól néhány 10 m-re É-ra. A területen mezőgazdasági művelés folyik. A bejáráskor az úttól K-re kukorica volt, míg Ny-ra frissen művelt szántó, így az előbbi rossz, az utóbbi jó látási viszonyokat biztosított. 200×70 m-es területen késő bronzkori kerámatöredékeket és pattintott kőeszközöket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Csengeri Piroska, Hajdú Melinda, Nagy Zoltán, Galkó József, Gyárfási József.

TÓTH KRISZTIÁN

227. Székesfehérvár, Belváros teljes területe (KÖH 53452)

(Fejér megye) Kk, Kú, Ú

A 2012. és 2013. év rehabilitációs munkálatainak eredményeképpen újult meg Székesfehérvár Fő utcája. A kivitelezés nagymértékű földmunkái (közmű-rekonstrukciók, szökőkutak kivitelezése, burkolatcsere) folyamatos régészeti megfigyelést és kisebb területek megelőző feltárást tették szükségessé.

A Fő utca vonalán Fehérvár É-i városfalával összefüggésbe hozható számos kőfal maradványát dokumentáltuk. A Fő utca 11. előtt, az egykori ún. Király-bástya előterében került elő egy – a 17. század elejére keltezhető – cölöp- és gerendaszerkezetes alapozás. A Várkapu utca és a Fő utca kereszteződésénél, a Varkocs-szobor előtti területen napvilágot látott az új Budai-kapu alapfalának egy részlete, valamint a kaput a Budai külvárossal összekötő 17–18. századi fahíd pilléreiből is jó néhány. Az Országzászló téren megfigyelt falmaradványt és egy Fő utcai falmaradványt az ÉK-i rondella részeként értelmeztük. A Rózsa utcában egy késő középkori ház falát figyeltük meg, amely már 15 cm-el a jelenkori járósínt alatt jelentkezett.

Számos falalapozásból és egyéb objektumból kiemelt cölöpnek és gerendának, valamint az új Budai-kapu előtti fahíd begyűjtött pilléreinek dendrokronológiai datálása segíti a megfigyelt régészeti jelenségek korhatározását.

A város újkori helytörténetéhez szolgál adalékkal Wüstinger József 1826-os térképén is megjelölt feltárt részlete az egykori új Budai-kapu előtt, a mai Varkocs-szobor mellett. Újkori épületek falaira bukkantunk a Fő utca és az Országzászló tér alatt is.

Munkatársak: Jürgen Schmitz és Major Tibor.

SZÜCSI FRIGYES

228. Székesfehérvár, Nefelejcs utca (KÖH 29133)

(Fejér megye) Kö

A Szent István Király Múzeum 2013. június 10–11-én régészeti megfigyelést folytatott a Nefelejcs u. 71. ingatlanon lakóház sávalapozása közben. Öt objektumot figyeltünk meg, de a magasan jelentkező talajvíz miatt csak kettőt tudtunk feltárni. A sávalapozásban megfigyelt objektumokat középkori árokrendszer részleteiként értelmeztük.

Munkatársak: Benke András, Major Tibor, Varjakéri Máté.

SZÜCSI FRIGYES

229. Székesfehérvár, Szent Gellért utca (KÖH 29144)

(Fejér megye) B

A Szent István Király Múzeum 2013 áprilisában régészeti megfigyelést folytatott a Szent Gellért u. 21. (hrsz. 5385) ingatlanon lakóépület sávalapozása közben. Összesen 7 objektum vált láthatóvá, amelyeket a nyomvonalba eső részen feltártunk. Az előkerülő kerámatöredékek alapján 4 gödör bronzkorinak bizonyult.

Munkatársak: Kovács Dömötör, Savanyú Bálint.

SZÜCSI FRIGYES